KISALTMALAR **13**
ÖNSÖZ **15**
GİRİŞ **19**
A. YARARLANILAN BAŞLICA ESERLER: 21
1. Mu'cemu'l-Büldân 21
2. Âsârû'l-Bilâd ve Ahbâru'l-İbâd 21
3. Lügat-ı Târîhiye ve Coğrâfiyye 22
4. Kâmûsu'l-A'lâm 22
5. Memâlik-i Osmaniyye'nin Tarih ve Coğrafya Lügati 23
6. Coğrafyâ-i Umrânî 23
7. Coğrafya-i Umumî 24
8. Yeni Resimli ve Haritalı Coğrafya-i Osmânî 24
9. Coğrafya Sözlüğü 24
10. Anadolu'nun Tarihî Coğrafyasına Giriş I Anadolu'nun İdarî Taksimâtı 25
11. Suriye Vilayetinin İdarî ve Sosyal Yapısı (1840-1908) 25
12. XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devleti'nin İdarî Taksimatı-Eyalet ve Sancak Tevcihatı 25
B. ARAŞTIRMAMIZLA İLGİLİ BAZI TERİMLER 27
1. Tarihî Coğrafya 27
2. Eyalet 28
3. Vilayet 29
4. Sancak (Liva) 29
5. Kaza 31
6. Nâhiye 31
7. Beylerbeyi: Eyalet veya Beylerbeyilik 31
8. Vali 32
9. Sancakbeyi 32

10. Mutasarrıf 33
11. Kaymakam (Kâimmakâm) 33
12. Nâhiye Müdürü 34
13. Muhtar 34
14. Şam Eyaleti 35
15. Halep Eyaleti 35
16. Trablusşam Eyaleti 35
17. Rakka Eyaleti 35
18. Bağdat Eyaleti 35
19. Şehr-i Zûr Eyaleti 35
20. Musul Eyaleti 35
21. Basra Eyaleti 36

BİRİNCİ BÖLÜM

IRAK VE SURİYE'NİN GENEL DURUMU 37
A) IRAK BÖLGESİ 42
a) Adları, Sahası, Sınırları 42
b) Irak'ın Tarihî Coğrafyası 45
B) BAĞDAT VİLAYETİ 48
a) Bağdat Adı ve Bağdat Şehri Tarihî Coğrafyası 48
b) Bağdat Vilâyeti 53
c) Bağdat Vilâyeti'nin İdarî Yapısı 55
Irak'taki Eyalet (Vilayet), Sancak, Kaza ve Nâhiyeler 56
d) Bağdat Vilayeti'nde Bulunan Sancak,
Kaza ve Nâhiyelerin Adları ve Tarihî Coğrafyaları 61
1. Bağdat Sancağı 61
Mendelî 62
Kâzımiyye 62
Düleym 62
Benârıkû 62
Kûtü'l- Amâra 62
Bedre 63
Hânıkin 63
Horasan 63
2. Hale Sancağı 63
Semâve 64
Divâniye 64
Şâmiye 64
3. Kerbelâ Sancağı 64
Necef 65

Hindiye 66
4. Necid Sancağı 66
5. Sâmirâ (Samarra) Sancağı 66
6. Bâbil 67
7. Kûfe 67
C) BASRA VİLAYETİ 68
a) Basra Adı ve Basra Şehri, Tarihî Coğrafyası 68
b) Basra Vilayeti 71
c) Basra Vilayeti'nin İdarî Yapısı 72
Basra Vilayeti'ne Bağlı Sancak, Kaza ve Nâhiyeler 73
d) Basra Vilayeti'nde Bulunan Sancak,
Kaza ve Nâhiyelerin Adları, Tarihî Coğrafyaları 74
1. Basra 74
Kurna 74
2. Müntefik 74
Nasıriyye 74
Bataha 74
Sevkü'ş-Şuyûh 74
Hamâr 75
Şatra 75
3. Amâra Sancağı 75
Zübeyr 75
Şatra 75
Şatratü'l-Amâra 76
4. Necid 76
Katîf 76
Basra Körfezi 76
D) MUSUL VİLAYETİ 77
a) Musul Adı ve Musul Şehri, Tarihî Coğrafyası 77
b) Musul Vilayeti 80
c) Musul Vilayeti'nin İdarî Yapısı 82
XIX. Yüzyıl'da Musul Vilayeti'ne Bağlı Sancak ve Kazalar 82
d) Musul Vilayeti'nde Bulunan Sancak, Kaza ve
Nâhiyelerin Adları ve Tarihî Coğrafyası 86
1. Musul Sancağı 86
Zaho 87
Dohuk 87
Akra 87
Surcî 88
Zibâr 88

2. Sincâr Sancağı 88
3. Süleymaniye Sancağı 89
Gülanber 89
Bâziyân 89
4. Kerkük Sancağı 89
Salahiye 91
Râvendûz 91
Köysancak 91
Ranya 92
Erbîl 92
E) ZÛR SANCAĞI (Mutasarrıflığı) 92
a) Zûr Sancağı'nın Tarihî Coğrafyası ve İdarî Yapısı 92
b) Zûr Sancağı'nın Bazı Kazaları 94
Deyr-i Zûr 94
Medâyin 94
Re'sü'l-Ayın 95
Basîre 95

İKİNCİ BÖLÜM

A) SURİYE BÖLGESİ 97
a) Suriye'nin Adları, Sahası ve Sınırları 97
b) Suriye'nin Tarihî Coğrafyası 98
B) SURİYE VİLAYETİ 101
a) Şam Şehri ve Şam Adı, Şam'ın Tarihî Coğrafyası 101
b) Suriye Vilayeti ve Tarihî Coğrafyası 104
c) Suriye Vilayeti'nin İdarî Yapısı 107
d) Suriye Vilayeti'nde Bulunan Sancak, Kaza ve Nâhiyelerin Adları ve Tarihî Coğrafyaları 110
1. Şam Sancağı 110
Baalbek 111
Hasbayâ 112
Cebel-i Kalmûn 112
Vadiü'l-Acem 112
Raşayâ 112
Nebk 113
2. Hama Sancağı 113
Humus 115
Mesaf 115
Hamidiyye 116
Selimiye 116

3. Havran Sancağı 116
Aclûn 118
Cebel-i Dürûz 118
Kuneytıra 118
Busru'l-Harîr 118
4. Kerek (Maan) Sancağı 119
C) HALEP VİLAYETİ 120
a) Halep Adı, Halep Şehri ve Tarihî Coğrafyası 120
b) Halep Vilayeti 123
c) Halep Vilayeti'nin İdarî Yapısı 126
d) Halep Vilayeti'nde Bulunan Yerlerin Adları ve Tarihî Coğrafyaları 128
Halep Sancağı'na Bağlı Olan Yerler 128
Rakka 128
Bâb-ı Cubûl 129
Meskene 129
İdlib 129
Menbiç 130
Cebel 130
Cisr-i Sugur 130
Hârim 130
Mirâtü'n-Nûmân 130
Câber Kalesi 130
D) BEYRUT VİLAYETİ 131
a) Beyrut Adı ve Şehri, Tarihî Coğrafyası 131
b) Beyrut Vilayeti 133
c) Beyrut Vilayeti'nin İdarî Yapısı 133
d) Beyrut Vilayeti'nde Bulunan Sancaklar ve Tarihî Coğrafyaları 136
1. Beyrut Sancağı 136
Saydâ 136
Sûr 137
2. Akkâ Sancağı 137
Hayfa 138
Nasıra 139
Taberiyye 139
3. Belkâ 140
4. Lazkiye Sancağı 140
Cebele 141
Merkab 141